

Jens Smærup Sørensen har skrevet en kærlig fortælling om sin mor og om alt det, man ikke lærer i skolen

Foto: Forlaget Grif

LONE KÜHLMANN

27.09.2025

BØGER // ANMELDELSE – Jens Smærup Sørensen skriver med varme og præcision om sin mors ukuelige livskraft i fortællingen *MOR*, hendes uundværlige færdigheder og barndommens skarpe kontraster mellem glæde og strenge regler. En fortælling, der både rører og får læseren til at tænke over egne rødder, skriver Lone Kühlmann.

MOR

Forfatter: Jens Smærup Sørensen

Forlag: Grif

Udkom d. 17. september 2025.

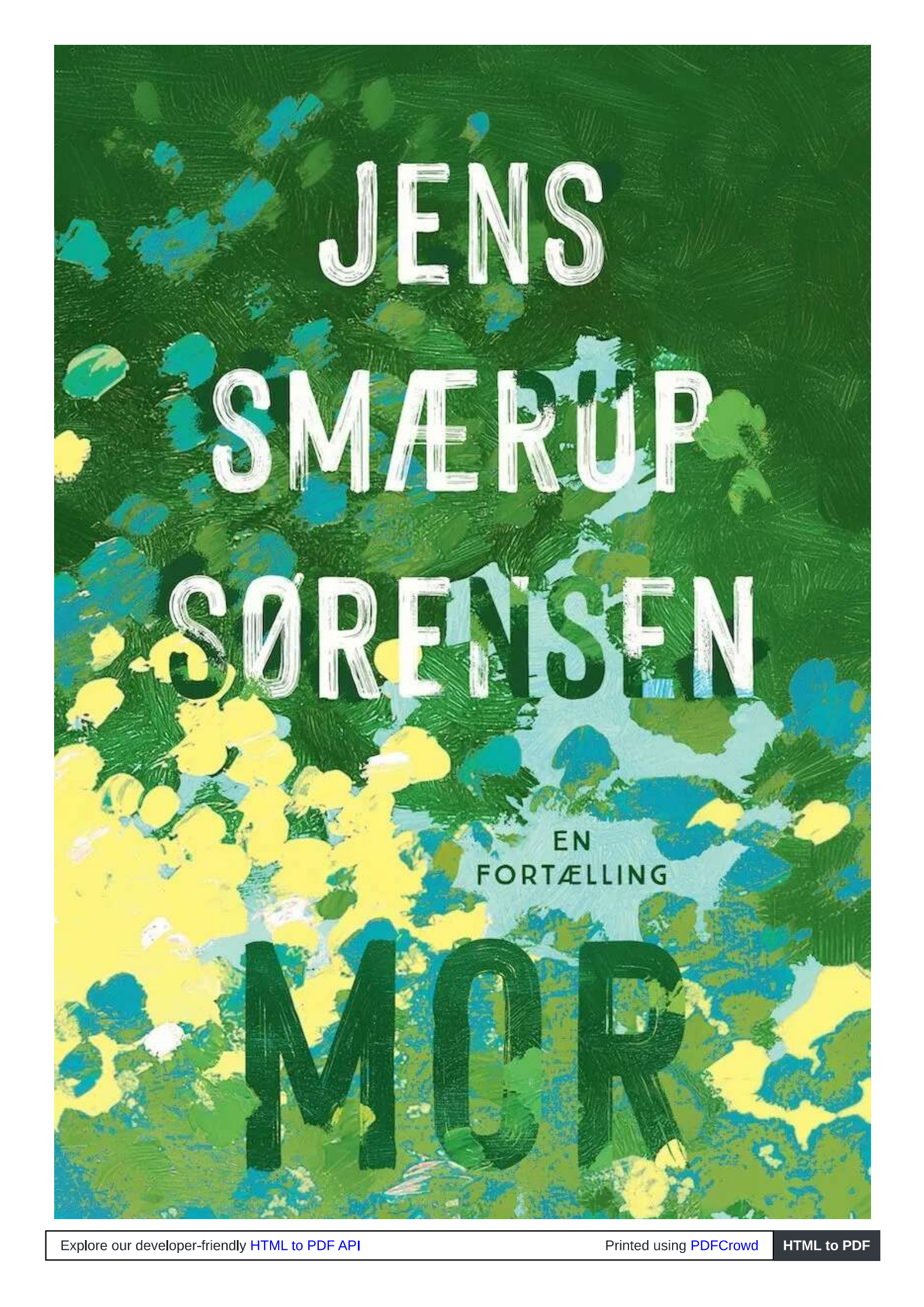
Det er en lysende fortælling, **Jens Smærup Sørensen** har skrevet om sin mor. Jeg har engang læst et råd, han giver om at være forfatter: Skriv kun det, ingen andre kan

skrive.

Det råd efterlever han selv her. Ingen anden ville kunne skrive den fortælling. Det er Smærup Sørensens vanlige flydende stil med skiftende synsvinkler og spring i tid og rum. Et meget kærligt portræt af en landbokvinde. Men også en fortælling om en opvækst under nøjsomme kår midt i det 20. århundrede.

“Vi har glemt alle de kompetencer gammeldags husmødre havde.
Nok fordi der aldrig rigtigt har stået respekt om kvindearbejde.
Slet ikke fra husmødrenes døtre

Det handler om Jens' mor, men den handler lige så meget om Jens. Mor og Jens er kernen. Rundt om dem er bror og søster og knudemanden far. Far som bestemmer.

JENS
SMÆRUP
SØRENSSEN

EN
FORTÆLLING

MOR

Bestemmer ALT. Alting ligesom letter, når han forlader stuen. De har skullet være helt stille, mens han hørte Pressens Radioavis. Men når han så går og smækker døren efter sig, kan de andre nyde gammel dansemusik i radioen, og måske selv danse med, more sig og le. Selv om de godt ved, at han skumler over, at de bruger den dyre strøm.

Jens Smærup Sørensens mor kan alt det, man ikke lærer i skolen

Moren kommer fra en religiøs og meget kærlig familie. Hendes brødre kommer ud og tjene som otteårige. Selv får hun lov til at gå i skole, til hun bliver konfirmeret. Men efterhånden som Jens kommer i realskole, går det op for ham, at nok kan hun læse og skrive, men hun tror, at jorden er flad. Hun kan en hel masse, men det er ikke i skolen, hun har lært det. Sønnen remser op:

Hun kan bage grovbrød og finbrød, brygge, slagte svin og høns, hænge en nyskudt hare eller fasan op på gavlen, gøre rent, skure og skrubbe, vaske, rulle, stryge, pudse sølv, kobber og messing, strikke, sy, brodere og hækle, lappe huller i bukser, stoppe sokker og trøjeærmer, ja, og lave grød, alle slags mælkegrød og frugtgrød, og koge suppe af hvidkål og grønkål og gule ærter. Og 117 andre retter og pølser og kager.

Jeg blev ret imponeret af den opremsning og læste den flere gange. Vi har glemt alle de kompetencer gammeldags husmødre havde. Nok fordi der aldrig rigtigt har stået respekt om kvindearbejde. Slet ikke fra husmødrenes døtre. Jeg har faktisk kopieret opremsningen, og sat den op over mit skrivebord. Så jeg ikke glemmer, hvad der *også* er vigtigt.

Hun er en køn pige med et let sind og forstår at rubbe sig, så det er let for hende at få en plads. Sønnen på en stor gård forelsker sig uhjælpeligt i hende og hun i ham. De drømmer om det dejlige liv, de skal have på den store gård, men det sætter hans mor en stopper for. Den tjenestepige kommer jo fra et hjem, hvor de ingenting har. Men gårdsønnens mor er ubøjelig for hans bønner og gråd og betaler et højskoleophold for at få pigen ud af huset.

Foto: Mogens Engelund via Wikimedia Commons

Jens' mor glemmer aldrig sin store kærlighed, men heller aldrig højskoleopholdet, som var den skønneste tid. De sang, de sejlede på søen, de dansede i ring på plænen under vældige bøgetræer i hvide kjoler. Hendes øjne tindrede, som var hun lige ved at græde, når hun fortalte Jens om, hvor lykkelig hun var dengang, og han kunne se det blik, som det fuldkomne sorgløst må have lyst den sommer. Den sommer efter den vinter, hvor hun blev vraget og forrådt. Skrige og skabe sig kunne han. Men kæmpe for hende, kunne han ikke.

Moren bliver levende for læseren gennem de dansende og svajende beretninger, hun underholder sin lille søn med. Vi fornemmer, at historierne er blevet gentaget uendeligt til begges fornøjelse. Sikkert mens hænderne var i gang med de uendelige huslige opgaver. Vi ser hende som lys og glad, men stækket af et ægteskab med en tungsindig mand.

Faren var ikke glad og kunne ikke give plads til andres glæde.

Børnene hjalp til på gården fra de kunne løfte en spand. Kønsrollerne var skåret i granit. Jens måtte ikke komme i køkkenet om dagen, det var for piger. Han sneg sig alligevel ind til sin mor, som stak ham en suktermad, men ikke ville trøste ham, når han græd over en ørefigen fra faren. En gang vendte hun sig, så lige på ham, og sagde, at det værste der kunne overgå ham, ville være, hvis hun og faren begyndte at skændes om ham.

Hvordan skal vi udlægge det? Der er hemmeligheder i familien. Vi får antydninger, men det er som om Smærup Sørensen ikke rigtigt kan bekvemme sig til at afsløre dem alligevel. Han løfter en flig, og lader den falde. Vi må selv tænke os til resten.

Det er nok også det, der er meningen. Bogen vil næsten uundgåeligt sætte tanker i gang om læserens egen familie. Smærup Sørensen kalder det en fortælling, men selv om det ikke hedder en roman, kan jeg kun tænke på bogen som skønlitteratur. Med lige tryk på begge stavelser.

Faren betragtede læsning som dovenskab. Dagen skulle bruges at arbejde. Jens elskede at læse. Han brød sig ikke særligt om skolen, men efter en prøve i landsbyskolen fik familien besked om, at han skulle flyttes til realskolen inde i Nibe. Det var første skridt væk fra familien. Det tog fart, da han lærte rigsdansk og lagde landsbysproget af sig. Nu bruger han selvfølgelig forfattersproget til sin morhyldelse.

Jens Smærup Sørensen og jeg er jævnaldrende. Men beskrivelsen af hans opvækst svarer mere til vilkår, jeg har hørt om fra mine bedsteforældre. Det blev højst forventet af mig, at jeg slog græs i forstadshaven, og skrællede kartofler, så de var klar, når min mor kom hjem, men der er absolut ingen lighedspunkter med Smærups opvækst. Vi er vokset op på to forskellige planeter i et lille land.

Og dog. Min mor var også livsglad og fuld af historier.

[Klik dig videre til meget mere kulturstof her.](#)

Grif

Jens Smærup Sørensen

Lone Kühlmann

LONE KÜHLMANN

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.

POV Overblik